

moeder, Merveld bij Dulmen in het bisdom Munster, maar werd daar op last van de Staten-Generaal gevangen genomen en eerst naar Zutphen en later naar Den Haag gevoerd. Hij kreeg gratie op voorwaarde dat hij een maand in huisarrest zou doorbrengen op Moersbergen en daarna tenminste zes jaar in ballingschap zou gaan buiten de Republiek. In 1619 vertrok Adolph naar Holstein, werd er opperrechter van Friedrichstadt en keerde daarna naar Moersbergen⁴ terug waar hij in 1636 overleed. Paul Will heeft uitvoerig *De levensweg van Hugo de Groot* in het artikel elders in dit blad beschreven. Zowel Hugo de Groot als Rombout Hoogerbeets werden tot levenslang veroordeeld en hun goederen werden geconfisceerd. Ook Rombout Hoogerbeets werd op Loevestein opgesloten. Zijn vrouw overleed in 1625 op het kasteel en enige weken na zijn 'vrijlating' in 1626 overleed Hoogerbeets zelf. Gilles van Ledenberg hing zichzelf uit wanhoop op in zijn cel in de Gevangenpoort in Den Haag in de nacht van 28 september op 29 september 1618 voordat het tot een proces kwam. In mei 1619 werd hij

postuum ter dood veroordeeld. Zijn kist met lichaam werd opgehangen aan de galg. Later werd hij in het geheim begraven in de kapel van het Slot Zuylen bij Utrecht.

Conrad Vorstius werd in 1619 door de Synode van Dordrecht veroordeeld voor zijn Remonstrantse sympathieën. Op 27 juni van dat zelfde jaar werd hij uit de Verenigde Republiek uitgewezen. Hij dook voor drie jaar onder in Utrecht. In 1622 werd hij predikant in het Duitse Friedrichstadt waar hij op 29 september stierf.

4 Het kasteel Moersbergen is gelegen aan het eind van de Moersbergselaan in de gemeente Doorn, ongeveer 1 km ten zuiden van de weg Doorn-Driebergen. Het ligt evenals Huis Doorn aan de voet van de Utrechtse Heuvelrug aan de rand van het ontginningsgebied ten noorden van de Goyerdijk.

Johannes Wtenbogaert, detail van een schilderij van Rembrandt. Rijksmuseum, Amsterdam.

Johannes Wtenbogaert was een belangrijke figuur in de Nederlandse kerkgeschiedenis van de Gouden Eeuw. Niet alleen was hij de hofprediker van prins Maurits, ook was hij een leider bij de Remonstrantie van 1610. Eén van de punten uit het proteststuk dat werd neergelegd bij de Staten-Generaal was dat er verscheidenheid in religieuze opvatting mogelijk moest zijn. Tijdens de wapenstilstand in de Tachtigjarige Oorlog raakte hij in conflict met de orthodoxe

prins Maurits en hij viel in ongenade bij de stadhouder. Na de gevangenneming van Johan van Oldenbarnevelt vluchtte hij het land uit. In 1626, na de dood van prins Maurits, keerde hij weer terug naar Nederland, waar hij ook weer predikant werd. Hij was de beschermheer van Jan Lievens, die hem ook schilderde. Hij overleed op 87-jarige leeftijd in Den Haag.

Het geslacht Verhagen

Hans van den Heuvel

Min of meer terloops is in dit blad¹ al enkele malen melding gemaakt van leden van het geslacht Verhagen, die in onze regio in bestuurlijk opzicht een rol hebben gespeeld. In dit artikel wordt de eerder verstrekte informatie in historisch perspectief geplaatst, mede om te voorkomen dat de bomen het uitzicht op het bos benemen.

Herkomst

Het geslacht Verhagen is afkomstig uit Veen in het Land van Heusden en Altena, waar Philippus Verhagen in de eerste helft van de zeventiende eeuw ter wereld kwam (de exacte geboortedatum kon niet achterhaald worden). Hij was gehuwd met de eveneens uit Veen afkomstige Jenneke van Rijswijck. Het echtpaar had twee zoons, Thomas en Otto, geboren op respectievelijk 6 maart 1678 en 3 december 1679.

De jongste zoon trad in het huwelijk met Anna (of Anneken) van As. Zij kregen een dochter en drie zoons, van wie de jongste, de op 14 november 1711 in Veen geboren Philippus, anders dan zijn broers een wat langer leven beschoren was. Hij wordt in de annalen vermeld als schout en secretaris van Veen en Aalburg, schout in het Land van Heusden en heemraad van het Waterschap “Hooge Maasdijk van Stad en Lande van Heusden”.

Philippus Verhagen en zijn bijna negen jaar jongere, uit Dordrecht afkomstige vrouw Anna Roos kregen in de periode van 18 februari 1739 tot 3 april 1763 niet minder dan veertien kinderen: tien dochters (Anna Cornelia, Jenneke, Johanna Margrita, Helena, Gerardina, Sophia Gerardina, Johanna, Gardiaan, Anna en Jacoba Apollonia) en vier zoons (Otto, War-nardus, Johannis en Jan). Beiden overleden in Veen: de man op 13 april 1775 en de vrouw ruim vijf jaar daarna.

Nederlands Hervormde Kerk in Veen, bestaande uit een tufstenen Romaans schip. In de 13^e eeuw met bakstenen travee westwaarts verlengd, waartegen een zware, vlak opgaande bakstenen toren in welke benedenruimte een koepelgewelf. Laat 13^e eeuwse rechtsgesloten koor en 15^e eeuwse dwarsarm tegen de zuidkant van het schip. Inwendig houten tongewelven. 17^e Eeuwse kansel en doophek. Twee 18^e eeuwse herenbanken.

In 1961-1963 gerestaureerd, waarbij de verbouwingen van 1833 en 1859 ten dele ongedaan zijn gemaakt.

¹ De edities 2004 - 4, 2007 - 2 en 2007 - 3.

De oudste dochter trouwde op 25 april 1758 met de in Gorinchem geboren Gijsbert Metman. De plechtigheid werd ten huize van de ouders van de bruid voltrokken, wat er toe leidde dat “werd vergeten het huwelijk in het trouwboek te noteren”. De nakomelingen van het echtpaar gingen in een latere fase de naam “Verhagen Metman” voeren. Een van hen, de op 20 juni 1836 in Den Haag geboren Philippus (Flip) Verhagen Metman, was van 1 mei 1875 tot 22 januari 1908 burgemeester van Rijswijk (ZH), nadat hij dit ambt eerder gedurende drie jaar in Maasland

Ph. Verhagen Metman, †

Den 22^{en} Januari overleed te Rijswijk (Z.-H.) in den ouderdom van ruim eenenzeventig jaar de heer **PH. VERHAGEN METMAN**, burgemeester dier gemeente. Na een zestienjarig verblijf in Indië in 1872 als burgemeester te Maasland benoemd en in 1875 als zoodanig te Rijswijk, heeft hij zich in zijn ruim dertig-jarig burgemeesterschap te dier plaatse, bij alle partijen weten bemind te maken door zijn human en rechtvaardig bestuur. Met hem is een man heengegaan, die veel heeft gedaan voor het dorp, dat hem lief was geworden.

had bekleed. In de eerste gemeente is een zijstraat naar hem genoemd van de Haagweg, de brede verbindingsweg tussen Den Haag en Ypenburg.

Burgemeester Verhagen Metman baarde in Rijswijk enig opzien toen ter gelegenheid van een bezoek van Koning Willem III (1817-1890) aan deze gemeente van zijn negen dochters er drie in het rood, drie in het wit en drie in het blauw werden gehuld en door hun vader in deze uitdossing voor het woonhuis van het gezin werden geposteerd.

De op één na oudste dochter was getrouwd met de uit Hedel afkomstige ds. Jan Juyn. Hij stond als predikant achtereenvolgens in Vuren en Dalem en Engelen. Na zijn emeritaat vestigde ds. Juyn zich met zijn vrouw in 's-Hertogenbosch, waar beiden ook zijn overleden.

De op één na jongste dochter was de vrouw van de in 's-Hertogenbosch geboren Jacob Meurs, secretaris van Sint Michielsgestel en notaris aldaar. Jacob kocht in 1804 het buiten “de Kleine Ruwenberg” te Sint-Michielsgestel van Arnoldus des Tombes. Hij overleed op 29 februari 1844 te Schoonhoven op de voor die tijd zeer hoge leeftijd van 91 jaar. Zijn bijna vijf jaar jongere vrouw was op 18 juli 1833 overleden te Gorinchem.

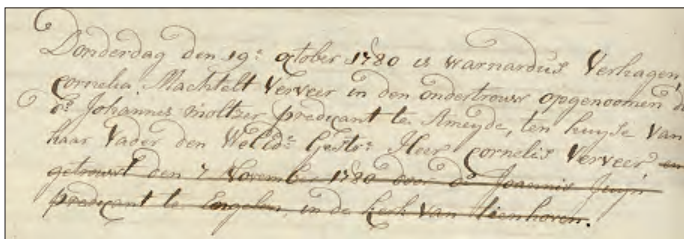
Het buiten “de Kleine Ruwenberg” te Sint-Michielsgestel.

Haar op 3 april 1763 geboren jongste zuster was daar al veel eerder overleden, en wel op 24 december 1803. Zij was getrouwd met de in Gorinchem geboren en daar ook overleden Willem Mekern, die in deze gemeente notaris, procureur en weesmeester was.

De gezusters Johanna Margrita, Helena, Gerardina, Sophia Gerardina, Johanna en Adriana overleden ongehuwd, van wie Gerardina op zeer jonge leeftijd. Allen werden begraven te Veen, met uitzondering van de op 12 september 1750 geboren Johanna, die begin april 1820 ten grave werd gedragen te Ameide, waar haar broer Warnardus te dien tijde woonde.

Warnardus Verhagen

Warnardus Verhagen, heer van Jaarsveld, geboren te Veen op 22 maart 1754 en overleden te Ameide op 22 augustus 1832, neemt in dit artikel een centrale plaats in, omdat hij in onze regio een lange reeks publieke functies vervulde. Zo was hij secretaris, schout en gadermeester² van Tienhoven, secretaris, schout, gadermeester en erfhuismeester³ van Ameide, drost, schout en stadhouder der leenen van Jaarsveld en baljuw, burgemeester en secretaris aldaar, president van het kanton Ysselstein, hoogheemraad van het Hoogheemraadschap Lekdijk benedendams en Alblasserwaard en heemraad van de Overwaard. De magistraat trad op 7 november 1780 te Tienhoven in het huwelijk met Cornelia Machteld Verveer, op 23 oktober 1757 te Ameide geboren als dochter van Cornelis Verveer en Frederica Adolphina Amelina van Byland.

Donderdag den 19^{en} oktober 1780 is Warnardus Verhagen, Cornelia Magteld Verveer in den ondertrouw opgenoomen door Johannes Moltzer predicant te Ameyde, ten huysse van haar vader den WelEd. Heer Cornelis Verveer.

Warnardus Verhagen, die was genoemd naar Warnardus Roos, zijn grootvader van moederszijde, had in maatschappelijk opzicht de wind dus in de zeilen. In zijn persoonlijk leven had hij echter veel leed te verduren. Zijn vrouw overleed op 5 februari 1795 op 37-jarige leeftijd te Ameide en van zijn daar in respectievelijk 1781, 1790 en 1792 geboren dochters, die allen Frederika Aldolphina Amelia heetten, bereikte alleen de jongstgeborene de volwassenheid. Het echtpaar had voorts een zoon, de op 15 april 1787 te Jaarsveld geboren Cornelis. Naar alle waarschijnlijkheid heeft de eerder genoemde Johanna Verhagen na het overlijden van haar schoonzuster haar broer Warnardus in Ameide terzijde gestaan.

Cornelis Verhagen, grondeigenaar in Ameide, hoogheemraad in de Alblasserwaard en brouwer in Schoonhoven (sinds 1818) bleef ongehuwd. Hij stierf op 2 januari 1857 in Ameide en werd daar ook begraven. Zijn dood hield het uitsterven in van de "Ameidese" tak van het geslacht Verhagen.

De jongste zuster van Cornelis trad op 13 januari 1818, eveneens in Ameide, in het huwelijk met Philippus Lodewijk Begram. Hun nakomelingschap is

eerder in dit blad beschreven.⁴ Een van hun kinderen, Warnardus Cornelis Mathildus Begram, was conservatief Tweede Kamerlid voor het district Gorinchem, grootgrondbezitter en waterschapsbestuurder. Ook was hij in zijn woonplaats wethouder. Als Kamerlid was hij vooral actief bij debatten op landbouw- en waterstaatkundig gebied. Begram was lid van de enquêtemissie besmettelijke longziekte onder rundvee. Hij kwam sterk op voor de belangen van zijn eigen district en was een tegenstander van de antirevolutionairen, met name op het punt van het bijzonder onderwijs.

Warnardus
Cornelis
Mathildus
Begram
(1823-
1890).

Van de drie broers van Warnardus Verhagen droegen de op één na jongste en de jongste, de op respectievelijk 4 augustus 1755 en 24 november 1760 geboren Johannis en Jan, de naam Van As Verhagen. Johannis overleed in 1759 toen hij nog maar vier jaar oud was. Jan, van beroep "commiesexpediteur", trouwde op 26 oktober 1800 in Bladel met de ruim tien jaar jongere, uit Reusel afkomstige Johanna Christina Couwenberg. Van dit echtpaar overleed de man in 1824 op 63-jarige leeftijd te Bladel. Zijn vrouw werd aanzienlijk ouder: zij bereikte de leeftijd van 81 jaar en werd medio 1852 in Gouda begraven.

Jan van As Verhagen en Johanna Christina Couwenberg kregen drie kinderen, van wie dochter Anna Helena en zoon Philippus Abraham op respectievelijk 6 december 1801 en 18 september 1803 in Bladel ter wereld kwamen. De tweede dochter, Margaretha Gerardina Johanna, aanschouwde op 14 oktober 1806 in Gouda het levenslicht. Philippus Abraham van As Verhagen overleed jong, waardoor in de eerste helft van de negentiende eeuw ook de tak Van As Verhagen van het geslacht Verhagen in mannelijke lijn ophield te bestaan.

² Gadermeester: functionaris, die bij het bestuur van een waterschap was belast met de invordering van de omslagen (waterschapslasten) van de ingelanden

³ erfhuismeester : stadsveilingmeester

⁴ De editie 2004 – 4, pagina 20.

Otto Verhagen

De op 7 april 1740 te Veen geboren Otto Verhagen vervulde evenals zijn jongere broer Warnardus verscheidene publieke functies. Hij was rentmeester van de ambachtsheer van Heesbeen, schout en secretaris van Op en Neer Andel, schout en secretaris van Aalburg, heemraad van het waterschap Hooge Maasdijk van Stad en Lande van Heusden en tolontvanger en schout te Veen. In het standaardwerk “De Hoogstaangeslagenen in ’s Rijks directe belastingen 1848 – 1917” van mr. dr. V.A.M. van der Burg en C.E.G. ten Houte de Lange M.A., worden zijn kleinzoon Otto en achterkleinzoon Seger, geboren in respectievelijk 1800 en 1848, vermeld als grootgrondbezitters in Heusden, Veen, Oudheusden, Herpt, Eethen, Wijk, Hedikhuizen, Meeuwen en Andel. Het lijkt geen twiifel dat het om bezittingen gaat, die hem in vroeger tijden toebehoorden.

Otto werd op 5 juli 1772 te Genderen in de echt verbonden met de vijftien jaar jongere Margrita Johanna Boll, dochter van Jacobus Boll en Elizabeth Bax. De magistraat overleed op 27 maart 1813 op 72-jarige leeftijd te Veen. Zijn vrouw overleefde hem: zij stierf op 28 mei 1835 op tachtigjarige leeftijd, ook te Veen.

Het echtpaar had negen kinderen: vijf zoons (Jacob, Philippus, Leendert, Adriaan en Gerrit) en vier dochters (Anna Helena, twee met de naam Jacoba Elisabeth en Margaretha Johanna). Leendert, “ambulant geëmployeerde bij de convoyen en licenten en inspecteur der telegraaf”, Adriaan, rentmeester te Heusden en burgemeester van Wijk en Aalburg, en Gerrit, “garde d’ Honneur⁵ en assessor der gemeente Veen”, bleven ongehuwd. Ze werden achtereenvolgens 35, 74 en 65 jaar.

De oudste van de gelijknamige zusters overleed in 1788 toen ze nog geen jaar oud was. Haar in 1792 ter wereld gekomen jongste zuster stierf op 22-jarige leeftijd.

De oudste dochter, de in 1774 geboren Anna Helena, huwde in 1806 een weduwnaar – de bijna 24 jaar oudere, uit Dordrecht afkomstige Bartholomeus Albertus van Gelsdorp, die secretaris van Loon op Zand was. Ze stierf in 1846; haar man was elf jaar eerder overleden.

De tweede dochter met de naam Jacoba Elisabeth trad eveneens in het huwelijk met een weduwnaar. In dit geval ging het om de drie jaar oudere, in Asperen geboren Johannes van Someren, hoogdijkheemraad van Stad en Lande van Heusden en assessor van Veen. Hij bereikte de 66-jarige leeftijd; zijn vrouw werd 44 jaar.

Jacob, de in 1775 geboren oudste zoon van Otto Verhagen en Margrita Johanna Boll, sloeg waar het om zijn beroepskeuze ging een andere richting in dan zijn voorvaders. Hij werd namelijk lakenfabrikant in Tilburg, de plaats waar hij in 1815 ook overleed.

5 Garde d’ honneur: de door Napoleon opgerichte erewacht van aanzienlijken uit zijn staten. Een dergelijke erewacht werd in ons land in 1813 opgericht.

Hij was getrouwd met de ruim zes jaar oudere, in Heusden geboren Susanna Maria Leemans, die 42 jaar ouder werd dan haar man.

Uit dit huwelijk werden in achtereenvolgens 1806, 1808, 1810 en 1811 vier kinderen geboren: Margaretha Johanna, Eva Maria, Otto en Jeanne Maria. De oudste dochter trouwde met de bijna tien jaar jongere Jacobus Johannes Groeneveldt, wiens wieg in Zevenbergen stond. Hij was burgemeester, eerst van Schalkwijk en later van Schoonhoven en overleed begin 1892 in Den Haag, ruim zeventien jaar na zijn vrouw.

De jongste dochter, die niet ouder dan 36 jaar werd, was ook met een burgemeester getrouwd. Het betrof de in 1813 in Amsterdam geboren Dirk Voortman, die het ambt achtereenvolgens in Heukelom en IJsselstein bekleedde en zijn carrière afsloot als landdrost van Fauresmith (Oranje Vrijstaat). De middelste dochter bleef ongehuwd. Zij overleed begin 1861 in Loenen aan de Vecht.

De in 1810 in Eindhoven geboren Otto Verhagen trad qua beroepskeuze in de voetsporen van tal van zijn voorouders. Hij werd namelijk rentmeester en wethouder te Heusden en penningmeester van het waterschap “Hooge Maasdijk en Stad en Lande van Heusden”.

Zijn vrouw was de uit deze gemeente afkomstige, ruim acht jaar jongere Cornelia Hendrika Andrea Tierens. Beiden overleden te Heusden: Otto in 1878 en Cornelia in 1889.

Philippus, de in 1777 geboren tweede zoon van Otto Verhagen en Margrita Johanna Boll, verliet het land van Heusden en Altena. Hij werd “commies ter recherche van de convoyen en licenten” in Bergen op Zoom en vervolgens ontvanger, eerst in Friesland en later in Goes, waar hij in 1859 overleed. Hij was getrouwd met de ruim acht jaar jongere, in Oudega (Friesland) geboren Maria Magdalena Sara Chatin, die eveneens in Goes overleed, bijna twaalf jaar na haar man.

Het echtpaar had één kind: de in 1814 in Utrecht geboren Otto, die “fabricieur, zoutzieder en directeur eener Meekrapfabriek⁶ op Zuid-Beveland” werd. Hij was ook lid van de gemeenteraad van Goes en van de Provinciale Staten van Zeeland. Zijn vrouw was de eveneens in 1814 in Goes geboren Cornelia Jacoba Cruque. De man overleed in 1870, de vrouw in 1888.

Nu we inmiddels zijn toegekomen aan de zevende generatie van het geslacht Verhagen is de tijd aangebroken om de informatieverstrekking wat te stroomlijnen, teneinde te voorkomen dat het artikel al te wijldlopig wordt. Om dit te bewerkstelligen worden de verdere gegevens puntsgewijs vermeld, met een minimum aan verbindende tekst. De tussen haakjes

6 De meekrap (*Rubia tinctorum*) is een plant, die behoort tot de sterbladigenfamilie (Rubiaceae). Meekrap werd vroeger gebruikt als grondstof voor de rode kleurstof alizarine. Daarnaast wordt aan meekrap ook een medicinale werking toegeschreven.

geplaatste getallen duiden geboortejaren aan. Er wordt begonnen met de “Brabantse” tak van het geslacht, daarna volgt de “Zeeuwse”, waarvan in verband met de omvang alleen de mannelijke lijn is uitgewerkt.

Zevende generatie (Brabantse tak)

Otto Verhagen (1810-1878)
Schilderij van Bastiaan
de Poorter, 1857.

Cornelia Verhagen Tierens
(1818-1889). Schilderij van
Bastiaan de Poorter, 1857.

Otto Verhagen en Cornelia Hendrika Andrea Tierens, getrouwd in 1841 te Heusden. Kinderen: dertien, van wie er zes jong of betrekkelijk jong overleden.

1. Suzanna Maria Jacoba (1843, Heusden) getrouwd met Jhr. Gerhard van Suchtelen van de Haare (1825, Leeuwarden), burgemeester van Olst.
2. Hendrika Johanna (1844, Heusden), getrouwd met mr. Willem Dirk Bosch, heer van Eethen en Meeuwen (1839, 's-Hertogenbosch), president Arrondissementsrechtbank 's-Hertogenbosch.
4. Adriaan (1847, Heusden), heemraad van het waterschap Hooge Maasdijk van Stad en Lande van Heusden en tweede luitenant bij de Rustende Schutterij, ongehuwd.
5. Seger, zie verder bij de achtste generatie.
6. Cecilia Geertruyd (1849, Heusden), getrouwd met Wouterus van Houten (1845, Bergeyk), kolonel der artillerie.
11. Otto, zie verder bij de achtste generatie.
13. Jacob, zie verder bij de achtste generatie.

Achtste generatie (Brabantse tak)

Seger Verhagen⁷ (1848, Heusden), griffier bij het Kantongerecht te Heusden, getrouwd in 1882 te Almkerk met Cornelia de Jong (1856, Almkerk).

⁷ Bij K.B. d.d. 17 april 1896 “werd aan Seger Verhagen vergund dat zijne wettige nakomelingen zich noemen en schrijven de Jong Verhagen”.

Kinderen:

1. Cornelia Hendrika Andrea (1882, Almkerk), getrouwd met Wubbo Cornelis Wildervanck (1870, Sappemeer).
2. Adriaan Hendrik Goverdinus, zie verder bij de negende generatie.

Seger Verhagen was niet alleen gerechtsgriffier, maar ook grootgrondbezitter. In 1904 verwierf hij de heerlijkheid Meeuwen, gelegen ten noorden van de Bergse Maas in Noord-Brabant. Op het daartoe behorende landgoed stond ooit een omstreeks het midden van de veertiende eeuw gebouwd kasteel, dat in 1711 werd ingenomen en geplunderd door de Fransen. Deze geschiedenis herhaalde zich in 1794. In 1846 werd het bouwvallige kasteel afgebroken, waarna een van de bijgebouwen tot boerderij werd verbouwd.

Na de dood van haar vader kwam “Huis te Meeuwen” toe aan Cornelia Wildervanck – de Jong Verhagen. Het gebouw werd in 1936 door brand verwoest. Op de fundamenteën en “met gebruikmaking van wat opgaand muurwerk” werd een nieuw huis gebouwd. In 1956 ging het bezit in andere handen over.

“Huis te Meeuwen”.

Otto Verhagen (1857, Heusden), ontvanger directe belastingen, invoerrechten en accijnsen, getrouwd in 1883 te 's-Hertogenbosch met Johanna Philippina Reepmaker van Belle (1855, 's-Hertogenbosch).

Kinderen:

1. Otto en
2. Jan Christiaan Mattheus Willem, zie verder bij de negende generatie

Jacob Verhagen⁸, heer van Eethen en Meeuwen, ambachtsheer van Babyloniënbroek (1863, Heusden), burgemeester van Werkendam, getrouwd in 1895 te Zutphen met Jacoba Carolina Goddard (1863, Rotterdam).

Kinderen:

1. Otto, zie verder bij de negende generatie.

⁸ Bij K.B. d.d. 8 januari 1904 “werd aan Jacob Verhagen en zijne wettige nakomelingen vergunning verleend zich te noemen en te schrijven: Van Bleiswijk Tierens Verhagen”.

Jacob (Jaap) Verhagen en Jacoba Carolina (Jacqueline) Goddard, september 1894.

Jacob (Jaap) van Bleiswijk Tierens Verhagen, augustus 1931.

Jacob Verhagen is maar kort burgemeester van Werkendam geweest: van 16 november 1894 tot 1 november 1896. Zijn voorganger, Van Tienhoven van den Boogaard, was zeer geporteerd voor zijn benoeming, evenals tal van andere “invloedrijke ingezetenen” van de gemeente. Hetzelfde gold voor de kantonrechter van Heusden, de geboorteplaats van de nieuwe burgemeester. In diens aanbeveling aan de Commissaris van de Koningin in de Provincie Noord-Brabant staat dat betrokkene “gefortuneerd en van onbesproken gedrag is. Ook is het geslacht Verhagen gezien en gerespecteerd in Werkendam”.

Aan Jacob Verhagen werd op eigen verzoek eervol ontslag verleend in verband met de gezondheidstoestand van zijn vrouw.

Negende generatie (Brabantse tak)

Adriaan Hendrik Goverdinus de Jong Verhagen (1885, Heusden), getrouwd in 1915 te Remscheid (Duitsland) met Helene Marie Schroeder (1883, Remscheid).

Kinderen: Seger Willem Ferdinand (1919, Heusden).

Otto Verhagen (1885, Drumpt), ontvanger registratie en domeinen, inspecteur, getrouwd in 1918 te Amsterdam met Jantje Jantiena Roelfina Bennink (1891, Roermond).

Kinderen: Otto (1919, Maarsse) en Elise Cateline (1922, Maarsseveen).

Jan Christiaan Mattheus Willem Verhagen (1888, Aalten), tuinarchitect, gehuwd in 1919 te Kediri (Nederlands Oost-Indië) met Louise Amalia Filet (1891, Meester Cornelis, Nederlands Oost-Indië).

Kinderen: Otto (1922, Hilversum) en Jan (1929, Kediri).

Otto van Bleiswijk Tierens Verhagen (1895, Werkendam), burgemeester van Wolphaartsdijk, trouwde in 1928 te Gorinchem met Aaltje van Eldik (1895, Zutphen).

Otto van Bleiswijk Tierens Verhagen en Dina Jacomina Lamain tijdens hun huwelijksreis.⁹

⁹ De redactie is de heer Otto van Bleiswijk Tierens Verhagen uit Oostkapelle zeer erkentelijk voor de toestemming om zes foto's uit zijn familie-bezit te mogen publiceren.

Dina Jacomina Lamain.

Dit huwelijk werd in 1936 door echtscheiding ontbonden. Otto van Bleiswijk Tierens Verhagen hertrouwde nog in hetzelfde jaar met de in deze gemeente geboren, ruim 22 jaar jongere Dina Jacomina Lamain. Uit het tweede huwelijk werden drie kinderen geboren:

1. Otto Cornelis Janus Diderick (1937, Rotterdam) en
2. zijn tweelingzuster Cornelia Jacqueline Cecilia Dina.
3. Jacob Anthony (1938, Rotterdam).

Otto van Bleiswijk Tierens Verhagen was tijdens de Tweede Wereldoorlog actief in het verzet. Hij zag kans om uit strategisch oogpunt belangrijke informatie over de Duitse industrie en de locatie van SS-eenheden via een contactpersoon in Parijs door te geven aan de Geallieerden. In 1944 kwamen de Duitsers hem op het spoor en werd hij gearresteerd en in Berlijn ter dood veroordeeld. Otto van Bleiswijk Tierens Verhagen is op 8 januari in Brandenbrug (Duitsland) gefusilleerd.

Zevende generatie (Zeeuwse tak)

Otto Verhagen en Cornelia Jacoba Cruque, getrouwd

in 1835 te Goes.

Kinderen: acht, van wie

2. Philippus Adriaan (1837, Goes), ontvanger der gemeente Schiermonnikoog, ongehuwd.
3. Jan Cornelis, zie verder bij de achtste generatie.
4. Adriaan Philippus, zie verder bij de achtste generatie.
7. Otto (1852, Goes), koopman, ongehuwd.
8. Christiaan Nicolaas (1853, Goes), getrouwd met Constance Köhler.

Achtste generatie (Zeeuwse tak)

Jan Cornelis Verhagen (1838, Goes), administrateur, getrouwd met Laurence Abbink (omstreeks 1840).

Kinderen: zeven, van wie

1. Otto Laurent, zie verder bij de negende generatie.
3. Laurent Antoine, zie verder bij de negende generatie.
7. Arthur Emile (1882, Klaten, Ned. Oost-Indië).

Adriaan Philippus Verhagen (1840, Goes), klerk, in 1874 te Rotterdam getrouwd met Henriette Frédérique Francina van Loo (1849, Amsterdam).

Kinderen: Philippus Adriaan Cornelis, zie verder bij de negende generatie.

Negende generatie (Zeeuwse tak)

Otto Laurent Verhagen (1870, Rembang, Ned. Oost-Indië), getrouwd met Christine Floris.

Kinderen: zes, omtrent wie geen nadere gegevens konden worden verkregen.

Laurent Antoine Verhagen (1872, Blora, Ned. Oost-Indië), administrateur, getrouwd in 1899 te Djokjakarta (Ned. Oost-Indië) met Melanie Engel.

Kinderen: drie, van wie

3. Leonardus Arthur (1909, Djokjakarta), in 1936 in Den Haag getrouwd met Petronella Jacoba Caudron (1913, Den Haag).

Philippus Adrianus Cornelis Verhagen (1874, Rotterdam), controleur Blauwhoedenveem, in 1899 te Rotterdam getrouwd met Maria Elisabeth de Kaper (1868, Schiedam).

Kinderen, vier, van wie

1. Franciscus Adriaan Philippus (1902, Rotterdam)
4. Paulus Philippus (1906, Rotterdam), verkoper, in 1931 te Rotterdam getrouwd met Helena Johanna Bezem (1907, Rotterdam).

Tenslotte: op de algemene begraafplaats van Woudrichem ligt het graf van Pieter Verhagen, geboren op 23 oktober 1854 in Loon op Zand en op 7 juli 1928 overleden te Woudrichem, waar hij van 1903 tot 1925 burgemeester was geweest, en zijn vrouw Neeltje van Eck, geboren op 11 februari 1855 in Hardinxveld en overleden op 17 december 1928 in Woudrichem.

Peer Verhagen.

Peer Verhagen en zijn vrouw.

We hebben hier te maken met een legendarische figuur, die de geschiedenis is ingegaan als “De Roverhoofdman”. Hij dankte deze bijnaam aan zijn grote betrokkenheid bij de minder bedeelde inwoners van Woudrichem, van wie met name de zalmvissers het niet breed hadden. Door deze houding kwam Peer Verhagen, zoals hij in Woudrichem nog altijd wordt genoemd, keer op keer in conflict met overwegend conservatief ingestelde bestuurders en leden van de rechterlijke macht, in het bijzonder wanneer hij plaatsgenoten bijstond, die voor de rechter moesten verschijnen op verdenking van visstropelij. Woudrichem eert “De Roverhoofdman” met een standbeeld.

Het is me niet gelukt te achterhalen of tussen deze burgemeester en het in dit artikel beschreven geslacht Verhagen enigerlei relatie bestaat. Mogelijk kunnen lezers van dit blad hierover informatie verstrekken.

Familiewapens

De volgende tekstgedeelten zijn ontleend aan de editie 1937 van het blad “Nederlands Patriciaat”.

“De naam Verhagen komt ook voor als Verhaghen, Haghen en van der Hagen. Het oudst voorkomende zegel, hetwelk hetzelfde wapen vertoont als de familie nu nog voert, is dat van den Goudschen burgemeester Ghijsbrecht Dirc Haghenson, voorkomende aan een charter d.d. 30 Sept. 1456, (Alg. Rijksarchief 's-Gravenhage, Goudsche varia, regest No. 48).

Nog vinden wij Peter Jacobs Verhagen, schepen van Heusden 1625, elders van der Hagen genoemd, die eveneens met den klimmenden vos zegelt. Helmteken: de uitkomende vos van het schild tusschen een vlucht”.

Het onderstaande wapen werd door Philippus Verhagen (1711-1775), de vader van Warnardus Verhagen, en door Warnardus Verhagen zelf gevoerd, hoewel zijn broer Otto in de onderstaande acte plechtig beloofde dit wapen niet meer te zullen gebruiken.

Acte declaratoir van Otto Verhagen, van verandering van desselfs wapen, den 15 mej 1786. Compareerde voor ons ondergeteekende geregten van den dorpe Veen, Otto Verhagen, schout en secretaris alhier, te kennen geevende dat wijlen sijne vader Philippus Verhagen seedert lange jaaren tot aan sijn overlijden, gelijk ook allen sijne kinderen, diensvolgens, dan ook den comp.t, tot hier toe, in desselver cachet tot een wapen hebben gevoert, drie honden met een veeder op den kop, op een groen, en aan de andere sijde, een witten balk op een goudt veldt, gelijk dit nevenstaande afdruksel is, dat [...], dat den comp.t in den gepasseerde jaare 1785 te Heedel in den Boemelerwaardt heeft gevonden, eene teekening van het voorengemelte wapen beneijts [?] van de voorige eeuw, met bijschrift dat dit waaren de wapens van Jacob Vermeulen en Kuijniera Wijburg [W 1672.1.2], egtelieden aldaar, dit niet alleen, maar dat hij comp.t mij twee differente, meede in de voorige eeuw op glas geschilderde wapenschilden, met daarop gestelde bijschriften, onder hem, comp.t, berustende, heeft bevonden, dat het wapen der Verhagen's niet is gelijk het bovenstaande, maar dat het Wapen van Verhagen is een staande vos op een geel off goudt veldt, dat [...], dat [...], soo verklaart hij comp.t van heeden aff en bij vervolg voor altoos het eerstgemelte wapen niet meer voor het sijne te houden, maar dat hij, in gevolge de voorschreeven op glas geschilderde wapenschilden, een staand vos op geel off goudt veldt, gelijk dit nevenstaande afdruksel is, voordaan voor het sijne aanneemt [...]. Aldus gedaan en gepasseert binnen Veen te presentie en overstaan van ons, Jan Blankers en Aart Duijser, geregten van Veen voornoemt, op heede den 15 mej 1786. [Getekend:] Otto Verhagen, Jan Blankers, Aart Duyser.

“VERHAGEN”

de Jong Verhagen, van Bleijswijk Tierens Verhagen
Protestant – Veen (N.-B.).

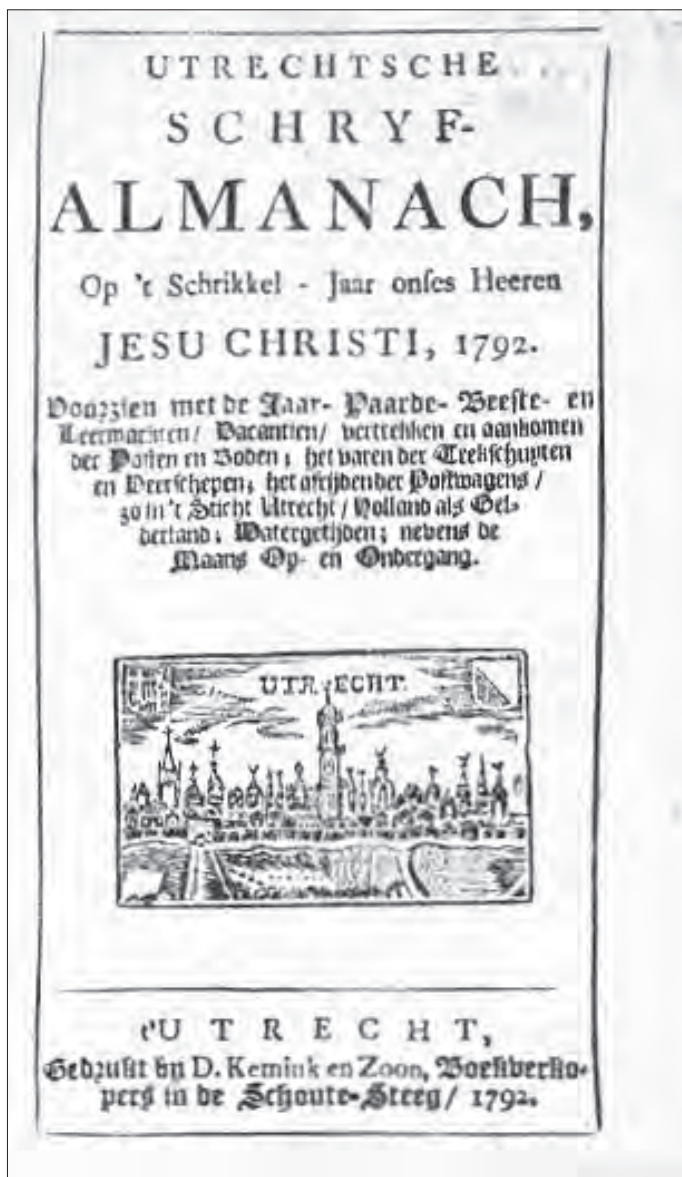
Wapen Verhagen: In goud een roode klimmende vos. Helm met rood-gouden wrong. Helmteeken: de vos van het schild uitkomend. Dekkleeden: goud en rood.

Wapen de Jong Verhagen: Gevierendeeld: I en IV het wapen Verhagen; II en III in zilver een blauw afgesneden manshoofd (de Jong)

Wapen van Bleijswijk Tierens Verhagen: I en IV het wapen Verhagen; II en III in goud een roode gekanteelde burcht, goud geopend en een zwarte dubbele adelaar uitkomend uit de kanteelen (Tierens). Het schild: in zilver drie zwarte bollen (van Bleijswijk).”

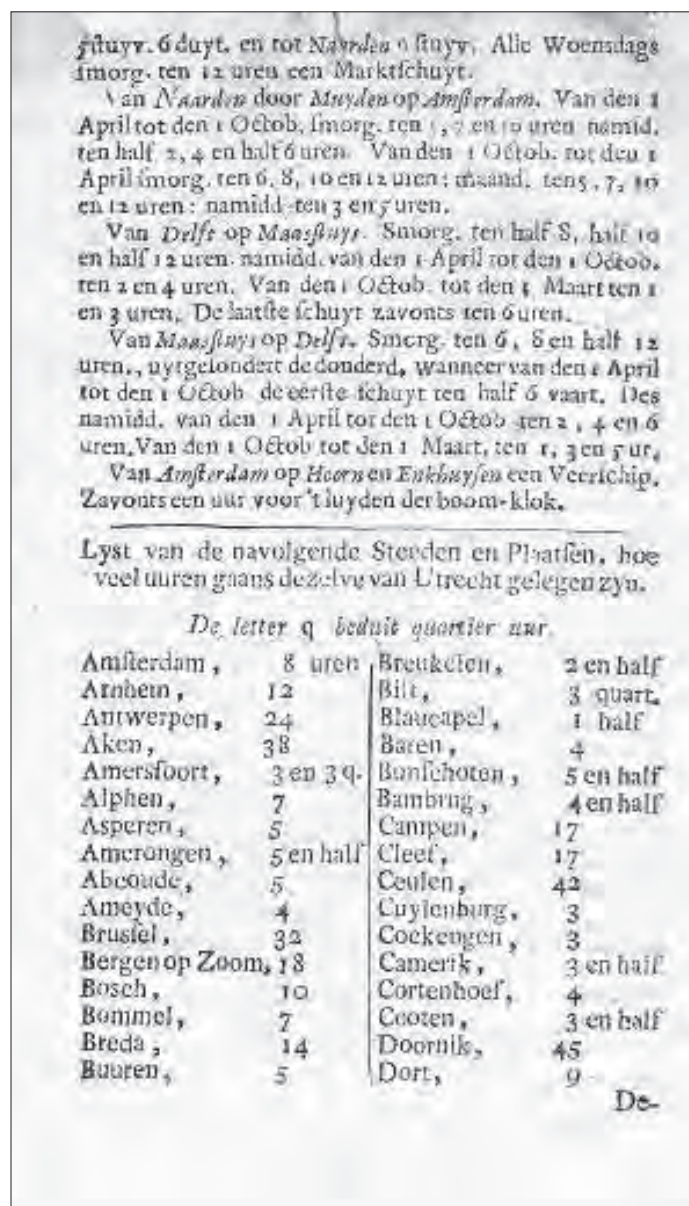
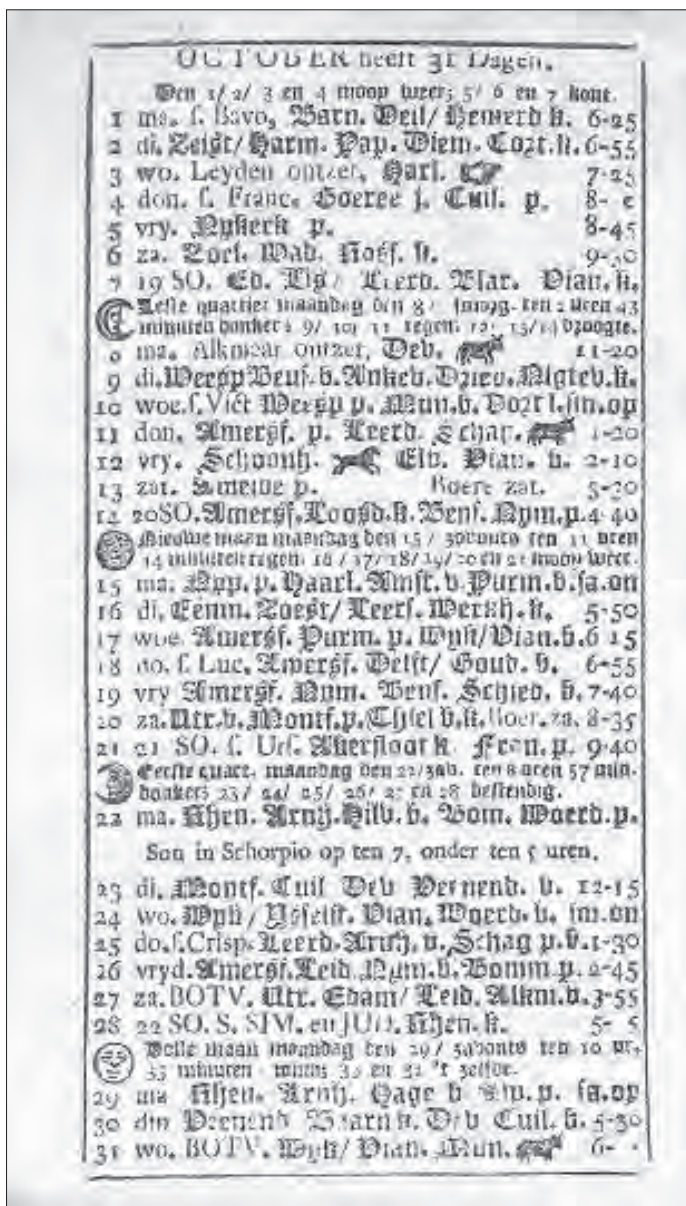
De Utrechtse Schrijfalmanak, op het schrikkeljaar onzer Heer Jezus Christus uit 1792, die in bezit was van Warnardus Verhagen

Herman Beckmann

De hier besproken almanak kregen wij ter inzage van mevrouw Jeanette de Ridder-van der Lee uit Werkhoven. Op het titelblad wordt vermeld dat in de almanak informatie wordt gegeven over de data, waar en wanneer jaar-, paarden-, bees-ten- en leermarkten worden gehouden. Ook worden

precies 4085 jaar geleden was de zondvloed alles onder water zette. Het was in 1792, 120 jaar geleden dat de Fransen Utrecht innamen en 79 jaar geleden dat de vrede van Utrecht werd getekend. Ook zouden er twee zonsverduisteringen plaats vinden in 1792, de eerste op 22 maart en de tweede op

de vertrek- en aankomsttijden van de post, van de boden en van de trekschuiten gegeven. Tevens worden de tijden voor het 'afrijden' der Postwagens in het Sticht, Holland en Gelderland verstrekt. Andere informatie betreft de tijden van de maanopkomst en de maanondergang. Het boekje is gedrukt bij de boekverkopers Kemink in de Schoutensteeg in Utrecht. Volgens mij bestaat dit bedrijf nog steeds en heet het nu Broese-Kemink, gevestigd op de Oudegracht in Utrecht.

De tweede pagina bevat enige curieuze informatie! Zoals dat in 1792, het 5741 jaar geleden was dat de wereld werd geschapen. En dat in datzelfde jaar het

16 september. Opmerkelijk is dat men toen al in staat was exact te berekenen waar en hoe laat de zonsverduistering te zien zou zijn.

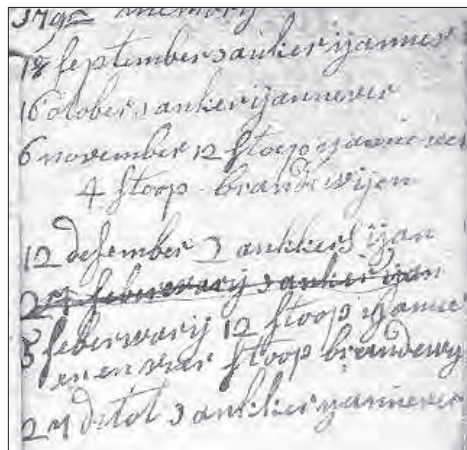
☞ Volgens deze almanak zou men in vier uur van Utrecht naar Ameide kunnen lopen.

Op zaterdag 13 oktober 1792 werd in Ameide de paardenmarkt gehouden. De dag ervoor was er in Vianen een beestenmarkt. Dus niet op woensdag en ook geen paardenmarkt.

Volgens deze almanak zou men in vier uur van Utrecht naar Ameide kunnen lopen.

Op de niet bedrukte bladzijden van de almanak staan handgeschreven notities die uitsluitend over relatief grote hoeveelheden sterke drank gaan! Het heeft er

alle schijn van dat Verhagen, naast grootgrondbezitter en bestuurder, er ook nog een lucratieve drankenhandel op na hield. Buiten brandewijn en jenever is er ook sprake van vaten bier en ankers wijn. Warnardus Verhagen gebruikte inhoudsmaten die wij tegenwoordig niet meer gebruiken, zijnde: het anker en de stoop. Een Amsterdams anker was bijna 39 liter en gelijk aan 16 stopen, of 32 kruiken, of 64 pinten, of 256 mutsjes of 44 gewone flessen. Een 'slaapmutsje nemen' zal wel met deze inhoudsmaat te maken hebben.

Warnardus Verhagen en het “Huis te Jaarsveld”

Hans van den Heuvel

Warnardus Verhagen (1754 -1832), die centraal staat in het artikel over het geslacht Verhagen, was een uiterst nauwgezet en zeer ijverig man. Was dit niet het geval geweest, dan had hij onvoldoende inhoud kunnen geven aan de lange reeks publieke functies die hij in de loop der jaren vervulde. Bovendien droeg hij de eindverantwoordelijkheid voor het beheer van zijn omvangrijke bezittingen.

Dat hij een onverpoosd arbeidende magistraat en grootgrondbezitter was, blijkt ook uit de teksten van de vele geschriften en aantekeningen die Verhagen heeft nagelaten. Ze geven een afgerond beeld van een patriciër, aan wiens aandacht niets ontsnapte. Elk document werd grondig bestudeerd en van kanttekeningen voorzien, om het even of het om “ordonnantien”, arresten, reglementen, bepalingen of pachtvereenkomsten ging. Hoewel zijn vergeelde handschrift niet zelden verre van gemakkelijk te lezen is, kan niet worden ontkend dat de aangebrachte wijzigingen veelal verbeteringen inhielden.

Verhagen betrachtte deze grote mate van nauwgezetheid overigens niet alleen in het publieke domein. Integendeel, ook in de privé-sfeer lette hij op elk detail. Zo wordt in een uit 1827 daterend overzicht van “Het debet en credit van Warnardus Verhagen” gerept van uitgaven voor achtereenvolgens een “Vragt Gerookten Zalm naar Gouda” (0,25 gulden), “Nog Een fles genever aan ’t volk” (0,425 gulden), “Zes Stukjes Boter van 10 Stuivers” (3,00 gulden), “Een Schapen Bout” (1,00 gulden) en “Een Komijnen Kaas (3,50 gulden). De laatste van de lange reeks uitgaven betrof de verwerving van “2 tonnen bier”, waarmee een bedrag van 21 gulden was gemoeid.

Waar en wanneer Verhagen in onze contreien heeft gewoond, is niet precies traceerbaar. Het staat vast dat zijn dochters op respectievelijk 19 augustus 1781, 5 september 1790 en 8 maart 1792 in Ameide zijn

gedoopt en dat hun broer op 15 april 1787 in Jaarsveld ten doop werd gehouden. Zeker is ook dat hij van 1826 tot aan zijn dood in 1832 eigenaar was van het nog altijd bestaande “Huis te Jaarsveld” in wat nu de gemeente Lopik is. Verder is bekend dat de familie van zijn vrouw Cornelia Magteld Verveer (1757 – 1795) in zowel de Alblasserwaard als de Lopikerwaard veel onroerend goed en landerijen bezat. Het ging met name om haar vader, de in 1794 overleden Cornelis Verveer, wiens geboortjaar niet bekend is, en haar grootvader van moederszijde, Gerard Bylandt (1682-1751).

De eerste was schout van Ameide en Tienhoven en drost en schout van Jaarsveld. Zijn schoonvader was burgemeester en secretaris van Ameide en drost van Jaarsveld.

Het zou te ver voeren om in het bestek van dit artikel een uitgebreid overzicht te geven van de bezittingen van de schoonfamilie van Verhagen. Daarom licht ik er enkele zaken uit. Zo wordt in een uit 1747 daterende acte melding gemaakt van een eigendomsbewijs van Gerard Bylandt betreffende “een huis, erf en schuur c.a., gelegen binnen Ameide aan de Voorstraat, grenzende aan de haven”.

In latere, uit respectievelijk 1777 en 1794 daterende acten is sprake van eigendomsbewijzen ten name van Cornelis Verveer aangaande “een huis c.a. met 1½ morgen boomgaard en een uiterwaard, gelegen op Overnes in den polder Vogelenzang onder Jaarsveld, tusschen de Lek en den Ouden Slootschen Weg” en “een huis en erf binnen Ameide aan de Voorstraat tusschen de Lek en de Nieuwstraat, naast een huis van C. Verveer zelf”.

Blijkens de inhoud van een andere acte verwierf Verhagen in 1804 de oostelijke helft van een eveneens aan de Voorstraat gelegen schuur in eigendom, van welke schuur de Westelijke helft, grenzend aan het bleekveld van W. Verhagen, werd verkocht aan Alewijn Duybus. In weer een andere acte wordt gewag gemaakt van “transporten etc. betreffende de huizinge op de Voorstraat No. 95, benevens de Oostersche helft van een huizinge, zijnde thans de billartkamer”. Wat betreft het onroerend goed aan de Voorstraat is het zo goed als zeker dat het in alle gevallen ging om de locatie, waar in 1804 een begin werd ge-

maakt met de bouw van de latere ambtswoning van de burgemeester van Ameide en Tienhoven.

Behalve de “huizinge” aan de Voorstraat had Verhagen in Ameide en Tienhoven onder andere de volgende bezittingen:

- “twee huizen, nos. 44 en 45, een schuur, erf en boomgaard, groot ongeveer 4 hont, gelegen te Ameide tusschen den Achterweg en de Stadsgracht, en van een erfje ten Oosten van de Achterweg” (1810);
- “twee huizen, nos. 54 en 55, en een boomgaard, gelegen te Ameide in de Peperstraat en aan den Achterweg” (1811);
- “4 morgen 1 hont 50 roeden land in den polder Aaksterveld onder Ameide tusschen de Broeksteeg en Aaksterveldsche Steeg”(1789);
- “7.96 H.A. of 9.214 morgen land, genaamd de Kooi, gelegen onder Ameide op Aaksterveld van af de Aaksterveldsche Steeg tot over het zandpad van de Broeksteeg” (1812);
- “1 morgen 1 hont 50 roeden land, bestaande uit boomgaard en griendland, gelegen onder Tienhoven, en van 1 morgen 3 hont boomgaard, riet- en griendlanden in de Zodeslagen aan de dijk”.

Huis te Jaarsveld

“Huis te Jaarsveld” achterzijde. Foto: André Tukker.

Ik keer nu terug naar het “Huis te Jaarsveld”, dat inmiddels al vele jaren wordt bewoond door een verre nazaat van Warnardus Verhagen, mr. Philippus Lodewijk van der Lee.

Over de geschiedenis van dit huis en de respectieve bewoners is zoveel informatie voorhanden, dat – net als in het geval van het bezit aan onroerend goed van Verhagen en diens schoonfamilie – wordt volstaan met een beknopte omschrijving.

Het “Huis te Jaarsveld” werd voor het eerst in de annalen vermeld in 1384 – het jaar, waarin hertog Albrecht van Beieren het huis in leen gaf aan Gijsbrecht, heer van Vianen en van der Goye. Deze droeg het een jaar later al over aan zijn broer Hendrik. In de desbetreffende acte wordt melding gemaakt van “den huse die her Henric van Vianen voorscr. tot Jaarsvelt selve getimmert heeft, dat Veldenstein gheheten is, mitten lande, daer dit voersz. huys op staet”.

Via verervingen kwam de heerlijkheid Jaarsveld, met inbegrip van het huis en veertien morgen land, in 1413 in het bezit van Hendrik II van Brederode (1356/7- 1417), burggraaf van Utrecht en heer van Vianen en Ameide. Het complex bleef in handen van de Brederodes tot in de nadagen van de Hoekse en Kabeljauwse twisten. In dit conflict kozen de Heren van Brederode de kant van de Hoeken. Ze moesten dit bezuren toen de Kabeljauwen de overhand kregen. In 1489, in de laatste fase van de strijd, werd het “Huis te Jaarsveld” belegerd en zwaar beschoten door landsknechten en honderd poorters uit Schoonhoven, die werden aangevoerd door Floris van Egmond, heer van IJsselstein. Dit leidde tot de vrijwel volledige vernietiging van het huis. Als beloning voor zijn hulp kreeg Floris van Egmond de heerlijkheid Jaarsveld, of wat daarvan restte, in leen van aartshertog Maximiliaan. De Brederodes kregen hun vroegere bezittingen overigens na enkele jaren weer terug.

In 1511 werd het “weder opgebouwde huys” andermaal door rampspoed getroffen. Het onheil werd ditmaal aangericht door Utrechtse militairen, die onder bevel stonden van een zekere kapitein Van Pomeran. De Utrechters plunderden het huis en staken het vervolgens in brand. Niet lang daarna verkochten de Brederodes de heerlijkheid voor een bedrag van drieduizend gulden aan de eerder genoemde Floris van Egmond, waarna Jaarsveld in 1548 – wederom door vererving – aan Anna van Egmond, gravin van Buren, kwam. Zij was de eerste vrouw van Willem van Oranje (1533-1584), die voor zover bekend nooit in Jaarsveld is geweest.

Floris van Egmond (bijgenaamd Fleurken Dunbier) (ca 1470 –1539) was graaf van Buren en Leerdam, heer van IJsselstein en Sint Maartensdijk. Hij was stadhouder van Gelre (1507-1511) en stadhouder van Friesland (1515-1518). Ook was hij heer van Eindhoven en Cranendonck (1521-1539). Uit het huwelijk dat hij op 12 oktober 1500 aanging met Margaretha van Glymes-

Bergen werd o.a. een zoon Maximiliaan geboren die later, net als zijn vader, stadhouder van Friesland werd. Deze Maximiliaan was de vader van Anna van Egmond, de eerste echtgenote van Willem van Oranje. In 1505 werd Floris van Egmond ridder in de Orde van het Gulden Vlies.

Jan Gossaert (ca 1478-1532) schilderde dit schilderij

op paneel (39,8 x 29,3 cm.). Mauritshuis. 's-Gravenhage. Bron: Wikipedia.

De Oranjes waren kennelijk niet bijzonder gehecht aan dit deel van hun uitgebreide aardse goederen, want Filips Willem (1554-1618), de oudste zoon van Willem de Zwijger en Anna van Buren, verkocht de heerlijkheid in 1608 aan de Amsterdamse koopman Jan Michielszoon van Vaerlaer. Enkele jaren later kwamen huis en grond in handen van het patriciërs-geslacht Van Alteren. Anna Boom, de weduwe van Pieter van Alteren, maakte in het begin van de jaren zeventig van de zeventiende eeuw mee dat het huis

Ridder van Voorst overleed kinderloos in 1707 en had zijn neef Dirk Helmich van Voorst, heer van Overbergen en kolonel van een regiment cavalerie, tot enig erfgenaam benoemd. Deze laatste wilsbeschikking werd aangevochten door zijn schoonfamilie, wat uiteindelijk tot gevolg had dat de heerlijkheid werd toebedeeld aan zijn schoonzuster Alida de Graaff, die aldus vrouwe van Jaarsveld werd.

Bij haar dood in 1733 bleek zij haar bezit te hebben vermaakt aan haar neef Cornelis de Witt. Deze jurist was een kleinzoon van de in 1672 in Den Haag vermoorde raadpensionaris Johan de Witt. In de tijd dat

leden van het geslacht De Witt in Jaarsveld de dienst uitmaakten, werd in de jaren 1759 - 1761 het tegenwoordige "Huis te Jaarsveld" goeddeels gebouwd, enkele honderden meters ten noorden van het oorspronkelijke "huys". De laatste De Witt, die te Jaarsveld resideerde was Cornelis, een achter-achterkleinzoon van de raadpensionaris.

Hij was getrouwd met Emmementia van Renten, een weduwe. De man overleed in 1813, de vrouw in 1821. Bij die gelegenheid bleek dat zij "tot haar universeelen erfgenaam had benoemd haar aangehewden kleinzoon uit haar eerste huwelijk Johan Hendrik van Wolframsdorff te Dordrecht, gelijk

ook de begeerte van haar man was geweest". Van Wolframsdorff verkocht de heerlijkheid in 1826 aan Warnardus Verhagen, waarmee we terug zijn bij het eerste deel van dit artikel.

Eerder is al gememoreerd dat Verhagen in 1832 overleed en dus niet lang van de nieuw verworven bezittingen heeft kunnen genieten. Het is opmerkelijk dat

Het Slot te Jaarsveld door de Fransen in 1672 verwoest. (Gravure van Isaac Sorious). Rijksmuseum Amsterdam.

voor de derde maal aan vernielingen ten prooi viel. In dit geval waren brandschattende Franse militairen de boosdoeners.

Het gebouw zou niet meer in zijn oude vorm herrijzen. Wel bleef de grote toren nog geruime tijd dienst doen als gevangenis.

In 1683 verkochten de even Van Alteren de "vermaerde hooge ende vrije heerlijkheyt van Jaarsvelt bestaan uit vervallen sloth, leggende in sijne dubbelde grachten, den duyventoorn, thuymanshuys nevens een huys aan den dijck, cingels, hoven, thuyden, dreven, boomgaerd ende weylanden daar bij behoorende, te samen groot 14 morgen, met hooge, lage en middelbare jurisdictie, het recht van erfheemraad van den Lekdijk-benedendams, het recht van nakoop, van cijns, van dwangmolen, van bieracijns, van aanstellen van verschillende functionarissen, van jacht, visscherij en zwanedrift, met 12 of 14 achterlenen, enz." voor een bedrag van 33.600 gulden. De nieuwe eigenaar was Transisulanus Adolphus van Voorst, "ridder, heer van Hagevoerde, Bergentheim, enz., hofmeester van Z.H. Prins Willem III, drost en kastelein van de stad Gorinchem en het land van Arkel, lid van den Raad van State enz. enz."

Jaarsveld. Tekening van Roelant Roghman, 1646-1647 (Uit: De kasteeltekeningen van Roelant Roghman, Canaletto, 1989).

“Huis te Jaarsveld” voorzijde. Foto: André Tukker.

het “Jaarsveldse” deel van zijn erfenis niet toeviel aan zijn ongehuwde zoon Cornelis (1787-1857), maar aan zijn dochter Frederika Adolphina Amelia (1792-1861), die gehuwd was met mr. Philippus Lodewijk Begram (1790-1866). Nadat beide echtelieden waren overleden, kwam de heerlijkheid aan hun zoon Warnardus Cornelis Mathildus (1823 -1890), die net als zijn oom Cornelis Verhagen ongehuwd bleef. Zijn overlijden betekende dat het geslacht Begram in 1890 in de mannelijke lijn uitstierf.

Dit zo zijnde, werd Johanna, de enige zuster van Warnardus Cornelis Mathildus Begram, in dat jaar vrouwe van Jaarsveld. Zij leefde van 1829 tot 1901 en was de vrouw van dr. Johannes Christoffel van Eeten (1820-1895). Het echtpaar had vijf kinderen, drie zoons en twee dochters.

De oudste zoon, de in 1853 geboren Philippus Lodewijk, die zich sinds 1903 op grond van een in dat jaar gepubliceerd Koninklijk Besluit “Begram van Eeten” mocht noemen, erfde de heerlijkheid in 1901. Hij was gehuwd met de in 1859 geboren Charlotte Jacoba Everdina de Man. Uit dit huwelijk werd in 1889 een dochter geboren, die Johanna Cordula Begram van Eeten heette. Zij was de vrouw van de vier jaar oudere mr. Joannes Adriaan van der Lee.

Philippus Lodewijk Begram van Eeten overleed in 1916, waarna de bezittingen te Jaarsveld toevielen aan een van zijn neven, ir. W.C.M. van Eeten. Na diens dood - in 1934 - kwam het “Huis te Jaarsveld” in het bezit van het geslacht Van der Lee. Het huis wordt, zoals vermeld, thans bewoond door Philippus Lodewijk van der Lee, de oudste zoon van mr. Joan-

nes Adriaan van der Lee en Johanna Cordula Begram van Eeten.

Bij het schrijven van dit artikel is gebruik gemaakt van notities van Jhr. dr. D.P.M. Graswinckel uit 1937. Hij was een neef van Johanna Cordula van der Lee-Begram van Eeten. Zie ook Nieuwsblad 2004-4.

Aangezien in dit artikel verschillende oude land- of oppervlaktematen voorkomen, worden deze maten in dit kader van een korte toelichting voorzien.

De (vierkante) roede was een stuk land ter grootte van 14,1903 vierkante meter.

De hond of hont was gelijk aan honderd (vierkante) roeden, wat overeenkwam met ruim 1.419 vierkante meter.

De morgen was de landmaat, die van oorsprong werd gebruikt voor de aanduiding van de oppervlakte aan land die op één morgen geploegd kon worden.

De grootte van de morgen varieerde van regio tot regio. De bekendste was de Rijnlandse morgen, die correspondeerde met zes hond, zeshonderd roeden, ofwel 8.516 vierkante meter.

Daarnaast kende men onder andere de Biltse, de Sallantse, de Gelderse en de Duitse morgen, die respectievelijk overeenkwamen met 9.200, 12.323, 3.180 en 2.500 vierkante meter.

Wanneer deze landmaat in dit artikel wordt gebruikt, gaat het aldoor om de Rijnlandse morgen.

Mijn vrouw wil de radio's niet in de woonkamer¹

Gedurende de tweede helft van 2008 werd in museum Het Reghthuys in Giessenburg de unieke collectie nostalgische radio's van Peet Versluis uit Tienhoven tentoongesteld. Er was plaats voor slechts tien procent van de 500 radio's die Versluis bezit.

'Ze staan zeven of acht hoog opgestapeld in mijn huis' vertelt de verzamelaar. 'Er staan radio's in de garage, op de garagezolder, in een van de slaapkamers en op de overloop. Maar niet in de woonkamer, dat mag niet van mijn vrouw.'

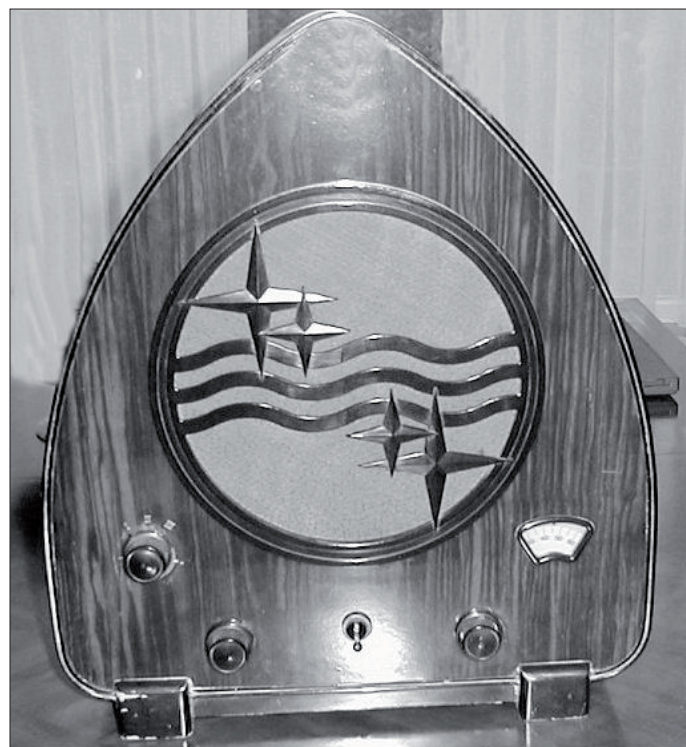
De collectie is inmiddels al weer uitgebreid: door de publiciteit rond zijn expositie in het Giessenburgse museum heeft hij twee radio's aangeboden gekregen. 'Mijn vingers jeukten, ik heb er meteen een gerepareerd' vertelt Versluis.

Want dat doet hij al jaren zelf: op zijn dertiende begon hij met het repareren van radio's. Zo kon hij wat bijverdienen en later zelf een exemplaar kopen. 'Het was in die tijd een luxeproduct natuurlijk. Daarom kochten mensen bouwpakketten, dat was goedkoper dan een complete radio.'

Versluis heeft de zeldzame handleidingen ingelijst. 'Kijk, dit is het allereerste radio-bouwpakket' laat hij zien. Hij draait van de grote houten kasten om en biedt zo een blik op de binnenkant; een wirwar van draadjes en kleine onderdeeljes. 'Voor mij is het een fluitje van een cent om zo'n ding in elkaar te zetten' lacht Versluis.

Negentig procent van zijn collectie radio's werkt nog. Zelfs het oudste exemplaar uit 1923 ontvangt nog

☞ **Negentig procent van zijn collectie radio's werkt nog. Zelfs het oudste exemplaar uit 1923 ontvangt nog hedendaagse middengolfzenders.**

Philips 930 A 1931; bijnaam "Het kapelletje".

hedendaagse middengolfzenders: Voor elke frequentie moet een 'spoel' verwisseld worden. De jongste radio's in de verzameling stammen uit de jaren zestig. 'Maar toestellen van voor de oorlog vindt ik toch het meest bijzonder' vertelt Versluis.

Hij is duidelijk over de betekenis van zijn verzameling: 'Ik ben uniek. De vereniging van radioverzamelaars heeft 1700 leden, maar weinig mensen hebben er zoveel als ik.'

Ook in geld uitgedrukt is de waarde niet gering. 'Op internet worden soms radio's voor duizend gulden aangeboden' weet Versluis. "Maar de waarde daalt; de jeugd heeft er geen belangstelling meer voor. Terwijl een oude radio veel warmer klinkt!' Om dit te demonstreren zet hij een van de radio's aan. Na wat gesis en gekreun – het toestel moet even opwarmen – komt de radio op gang en klinkt een melodie uit de jaren vijftig door het museum.

Museum het Reghthuis is trots op de tentoonstelling. 'Versluis is een bekendheid in de verzamelwereld' weet Bert den Boer. Hij is de voorzitter van de Geschiedkundige Vereniging Giessenburg en Schelluinen, de club die het museum beheert. 'ik weet nog goed dat ik eind jaren veertig als klein kind voor het eerst een radio in huis hoorde. Een wonder was dat toen!'

De trotse eigenaar: Peet Versluis uit Tienhoven.

¹ Dit artikel van Karlijn van Houwelingen verscheen op 23 augustus 2008 in het AD.

Historische plaatjes met een praatje

Krijn van der Ham

In het vorige nummer van ons verenigingsblad stond een openbare aanbesteding van een nieuw schoolgebouw. Hierbij een vroege foto – net na 1900 – van dit schoolgebouw. Er staan negentig kinderen op, waarschijnlijk alle kinderen van de school. Iedereen op witte klompen en de jongens allemaal met een pet op. Links zien we de wit geschilderde ingang van de oude Hervormde Kerk.

Op bovenstaande foto ziet u café “Lekzicht” op de dijk van de familie De Jong. Een prachtig gebouw: zie het metselwerk boven de ramen en de ornamenten naast de uitbouw op het dak. Ook het sierlijke hekwerk op de dakgoot, bedoeld om de sneeuw tegen te houden.

Links het bordje aan de muur naar de tuin, die zelfs “Tuinlust” werd genoemd.

In deze tuin zijn veel foto’s gemaakt van de muziekvereniging “Unie”, die hier ook repeteerde.

We zien de prachtige kleding van die tijd en rechts een kruiwagen met lading. Op de achtergrond, waar nu mevrouw Woudenberg woont, was vroeger een mandenmakersschuur.

Twee zeldzame foto’s, die nooit eerder zijn gepubliceerd.

Tot schrijfs, Krijn van der Ham

De zilveren herdenkingspenning van het 25-jarig huwelijk van Arnout Leers en Christina Uylenbergh op 3 oktober 1749

Herman Beckmann

In 1749 waren Arnout Leers en Christina Uylenbergh 25 jaar getrouwd. Arnout Leers was Heer van Ameide, Schepen van de stad Rotterdam en directeur van de Levantsche handel. Het feest werd gevierd op slot Herlaar in Tienhoven.

Paul Will heeft twee gedichten, die tijdens het zilveren bruiloftsfeest werden voorgedragen door Lucretia Wilhelmina van Merken¹ en Frans de Haes² uitvoerig in twee artikelen in het Nieuwsblad besproken.

Dim Verschoor van Munthandel Verschoor³ uit Strijen maakte de redactie attent op een zilveren penning die uitgegeven was bij het zilveren huwelijksfeest van Arnout Leers en Christina Uylenbergh. Op de voorzijde zijn de wapens van Arnout Leers en zijn

vrouw afgebeeld, die worden beschenen door een alziend oog. De wapenschilden zijn verbonden aan een stam, die zowel sinaasappel- als mirtentakken heeft. Deze wapenschilden worden vastgehouden door twee engelen. De linker engel heeft in haar rechter hand een ouroboros⁴ en in de linker hand een huwelijkstoorts. Het hartwapen⁵ boven de laarzen op het linkerwapen, dat van Arnout Leers is, is gespiegeld weergegeven. Het rechter wapen van Christina

Uylenbergh⁶ wordt vastgehouden door een engel met een bazuin in de linkerhand. Rond de wapens is de tekst Geviert den 3 oktober 1749 aangebracht. Links-

4 *Ouroboros*, dit betekent in het Grieks staart-eter. Het is een slang die in zijn eigen staart bijt en daardoor een cirkel vormt, dit symboliseert de voortdurende vernieuwing van het leven.

5 Zie het wapen van Arnout Leers op de voorpagina van het Nieuwsblad 16^e jaargang (2005), nummer 4.

6 Zie het Nieuwsblad 16^e jaargang (2005), nummer 4, pp. 50-51.

1 Zie het Nieuwsblad 16^e jaargang (2005), nummer 4.

2 Zie het Nieuwsblad 18^e jaargang (2007), nummer 4.

3 Zie voor meer informatie: www.verschoor.com

onder staat de naam van de stempelsnijder Chicot gevolgd door het woord *Fecit* (ge-maakt). Dim Verschoor kent deze stempelsnijder niet! De enige verwijzing die hij

Rechts naast de lauwerkrans is een perkament met de tekst: *JUBI LATE* met het getal 25 in Romeinse cijfers.

Boven het versje staan twee, door hemels licht be-

heeft kunnen vinden is de naam van een kunsthandelaar genaamd Jacques David Chicot, die toen leefde.

sche-
nen
handen,
die uit wol-
ken komen en
die elkaar schud-
den.

Onder de naam Chicot staat een streep en onder de streep staat 51 ÆT 42. De afkorting ÆT staat voor het Latijnse woord *aetatis* dat in de leeftijd van betekent. Arnout Leers trouwde op zijn zesentwintigste met de zeventienjarige Christina Uylenbergh, dus waren ze bij hun zilveren huwelijksfeest respectievelijk 51 en 42 jaar.

Op de keerzijde van de herdenkingspenning staat het volgende versje binnen een ornamentale omlijsting:

*Toen LEERS en UYLENBERG
Bekranst met heillaurieren
Hun Zilvren Feest, Gods Gunst
Ter eere, mogten vieren
Beschonken zy hun kroost
En vrienden met dit stuk
Tot een gedachtnis
Van zulk een Echt Geluk*

Onder het versje staat een lauwerkrans afgebeeld waardoor twee blaasinstrumenten zijn gestoken.

De diameter van deze penning is 64 mm en het gewicht bedraagt 88,67 gram.

De heer Verschoor wijst op het feit dat het Geldmuseum in Utrecht ook een exemplaar in haar collectie heeft met een gewicht van 105 gram en dat in de 19de eeuw twee andere geveild zijn bij het veilinghuis G. TH. Bom. Deze munten hadden een gewicht van 98 en 135 gram. Opvallend is de grote spreiding in het gewicht van de herdenkingspenningen.

Het Geldmuseum in Utrecht bezit naast een exemplaar van de herdenkingspenning twee verschillende ontwerpen voor een herdenkingspenning, die hoogst waarschijnlijk niet uitgevoerd zijn.

Onder de rechter penning staat het gedicht dat ook op de herdenkingspenning van Munthandel Verschoor staat. Op beide ontwerpen is de Griekse God van het huwelijk Hymenaeus afgebeeld. Hij houdt in de linkerhand een huwelijksstoorts vast. Met de rechterhand worden twee wapenschilden omhoog gehouden, die op een zuiltje rusten. Aan de onderzijde van beide munten *Atatis* (*Aetatis*).

Op de linkermunt staat L en XLIX, de Romeinse cijfers voor 50 en 49. Op de rechtermunt staan de cijfers 50 en 42. In beide ontwerpen staat links van de engel Arnout Leers en rechts Christina Uylenbergh. De herdenkingspenningontwerpen zijn van de kunst schilder Mattheus Verheyden ⁷. Bij de ontwerp tekeningen zat nog het onderstaande notitie.

Verklaring relat(?) zilveren of vijftiwintigjarig Huwelijks Feest Penning
 Op de voorzijde ziet men, den Hemelschen god Hymeneus, die van den Hoogen Beschouwing toe gaat, beiden met zijn Rechterhand een een Snael vreesachtig vrom, een Alkard, de Wapen houdend, van de Heerleer. Links van hem, de Heerleer, die rechtgewortte Mevrouw Christ. Uylenbergh, voor de Reche op het Altaer. In welk midden, onder het getal van 25. (Acht) twee vereenigde in liefde brandende Harten. De Hemelstralen op geen voorwerpen schijnende betekend dit Hemelsche Genade goedheyt en zegen verdient heeft. Den Huwelijks god eenen Bloemenkrants om het hoofd.
De Fakkelt in zijnen andere hand. Betekent de Liefde op het voetstuk bey ouderdom van den Man, en vervolgens die van de vrouwe welke namens het randschrift behelsden
 Den Tegenzeyde boven het veest. Een laurierkrants betekend deugd roem en eere
 Twee en zege Takken
 * De Rook bet. De vlugge of korte levenstyd her.

Ik zal proberen de moeilijk leesbare tekst te transcriberen.

Verklaring relat(?) zilveren of vijftiwintigjarig Huwelijks Feest Penning. Op de voorzijde ziet men de Huwelijks God Hymenaeus [Zie David van Hoogstraten, Beschryving der goden⁸ zynen Regterhand aen een Snoer vereenigt boven een Altaer te wapen van de heer Leers Echtgenootte Mevrouw Christina Uylenbergh voor dezelve op den altaer. En welk middenvlakte het getal van 25 Siet men twee vereenigde in liefde brandende harten De Hemelstralen op geen voorwerpen schijnende betekend dit Hemelsche Genade goedheyt en zegen verdient heeft. Den Huwelijks god eenen Bloemenkrants om het hoofd.

.....De Fakkelt in zijnen andere hand. Betekent de Liefde op het voetstuk bey ouderdom van den Man, en vervolgens die van de vrouwe welke namens het randschrift behelsden

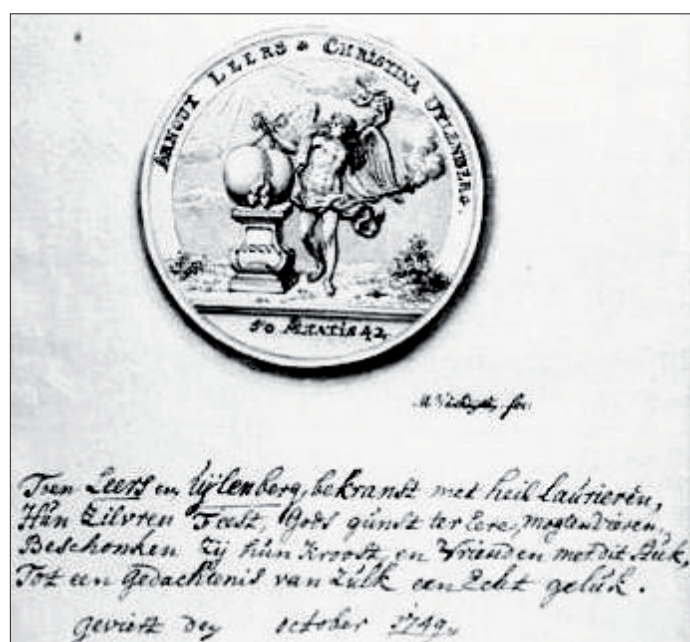
Den Tegenzeyde boven het veest. Een laurierkrants betekend deugd roem en eere

..... Twee en zege Takken

** De Rook bet. De vlugge of korte levenstyd her.*

M. Verheyden

Op de rechter ontwerp tekening staat op het zuiltje XXV en op beide tekeningen staan op het zuiltje twee brandende harten afgebeeld.

⁷ Mattheus Verheyden (Breda *171700, na 1776 te 's-Gravenhage) is de jongste zoon van Franck Pieterszn Verheyden, een meesterbeeldhouwer uit Den Haag die zich in 1682 in het gevolg van stadhouder Willem III in Breda vestigde. Verheyden heeft meerdere historieschilderijen vervaardigd, maar geniet toch vooral bekendheid als portretschilder. Een tijdgenoot omschreef hem als portrettist van 'Luiden van Staet, vermogen en geleertheit'. Een typing, die maar al te juist is gezien de 25 dames- en herenportretten van de Hollandse adel in zijn oeuvre.

⁸ David van Hoogstraten, Beschryving der heidensche goden en godinnen, getogen uit fabelschryveren en oude dichteren / met printverbeeldingen gesiert. Amsterdam, 1716.

De voorvaders van de Verheij-en uit Ameide

Al jaren lang ben ik een verwoed genealoog en daarbij vooral geïnteresseerd in de geschiedenis van onze voorvaders: hoe leefden zij, waar woonden ze, wat beleefden ze? Dan gaat het dus niet zozeer alleen om de datums van geboorte, huwelijk en overlijden, maar ook en vooral om gegevens uit de notariële-, rechterlijke-, verpondings- en andere secundaire archiefbronnen.

Toen ik jaren geleden een afronding had gegeven aan de familiegeschiedenis van mijn eigen voorvaders, ben ik gedoken in 'het verhaal' van de voorvaders van mijn vrouw: de familie Verheij. Uiteindelijk vond ik de Nederlandse stamvader terug in het jaar 1602 toen ene Joost Jacobsen, afkomstig uit Vlaanderen, in Rotterdam trouwde met een vrouw uit Veldhoven in Brabant (waar ik nu toevallig ook woon!). Deze Joost was linnenwever van beroep en trok met zijn vrouw naar IJsselmonde bij Rotterdam. De naam 'Verheij' werd rond 1640/1650 aangenomen en de familie breidde zich uit met takken in IJsselmonde, Charlois/Poortugaal etc., in Alblasterdam en omgeving, en ... in AMEIDE! Ene Jacobus Verheij vestigde zich hier in 1708, korte tijd later gevolgd door de weduwe van zijn broer met haar kinderen. Alle Verheij-en uit Ameide zijn terug te voeren op deze voorvaders en dus ook op de stamvader uit IJsselmonde.

Eind vorig jaar heb ik een boek gepubliceerd over die voorvaders in IJsselmonde, getiteld:

'DE FAMILIE VERHEIJ UIT IJSSELMONDE; levensbeschrijving van de oudste voorvaders' (ISBN 978-90-777747-25-4). De Ameidese tak wordt in het boek ook 'aangesneden'. Zoals gezegd: we 'ontmoeten' hier de voorvaders tegen de achtergrond van hun tijd: ze kochten huizen en boomgaarden, ze waren betrokken bij ruzies en schandaaltjes in het dorp, ze hadden hun problemen bij de overstromingen etc.. Als u interesse heeft, kunt u het boek bij mij bestellen; het kost € 27,50 excl. portokosten ad € 2,64.

Het intrigeerde mij hoe die Verheij-en in Ameide terecht waren gekomen en dus heb ik vorig jaar besloten om een nieuw project te beginnen en mij te werpen op de geschiedenis van deze Termeise Verheij-en. Een boeiende zoektocht! In de 18e eeuw blijken ze veel voor te komen in de archieven; één bracht het er zelfs tot burgemeester en woonde meer dan 50 jaar aan de Voorstraat (in het voormalige doktershuis)! En zo verdiep ik mij tegenwoordig in de oude Ameidese archieven, waarbij ik natuurlijk naast de speciale voorvallen rond de familieleden ook meer generieke gebeurtenissen uit Ameide tegenkom. Wellicht een goede reden om u via dit mooie Nieuwsblad af en toe te vermaken met wat historische gebeurtenissen. En wie weet... volgt er later nog een boek over de familie Verheij in Ameide!

T.J. Stahlie
De Zilversmid 3
5506 AC Veldhoven
tel. 040-2544516
email: tstahlie@hotmail.com

(zie voor boek: www.voorouder.nl/pagina/230)

Hogewaard 12: de WARNARDA en JACOBSHOEVE

Hans van den Heuvel

“Het huis van Den Oudsten”. Zo wordt in Ameide en Tienhoven het gemeentelijk monument Hogewaard 12 veelal genoemd. Dat is op zichzelf niet verwonderlijk, want er wonen sinds 1935 leden van het geslacht Den Oudsten.

De officiële naam staat op een gevelsteen boven de entree van het statige pand : “WARNARDA en JACOBSHOEVE”. Het herenhuis annex boerderij werd gebouwd in 1878, naar mag worden aangenomen in opdracht van Warnardus Cornelis Mathildus Begram (1823-1890), die in 1877 van bouwman Cornelis van den Berg een perceel grond had gekocht, waaraan kadastraal achtereenvolgens de nummers 700, 848, 1131, 1141, 1143 en 1000 zijn toegekend. De grootgrondbezitter Begram is voor de lezers van dit blad geen onbekende. Zo werd in de edities 2004-4 en 2007-2 aandacht besteed aan zijn familiebetrekkingen en carrière.

Na het overlijden van Begram viel het bezit toe aan zijn zuster Johanna Begram (1829-1901), die gehuwd was met Johannes Christoffel van Eeten (1820-1895). Na de dood van Johanna kwamen huis en grond aan haar schoonzoon Christiaan Joannes Vailant (1856-1932) – een civiel ingenieur, die secretaris-penningmeester van Schieland was. Bij diens overlijden werd de erfenis verdeeld over zijn weduwe Frederica Adolphina Amalia van Eeten (2/3 deel) en zijn kinderen Warnarda Cornelia Mathilda en mr. Jacobus Andreas (beiden 1/6 deel). Op grond van deze gegevens ligt het voor de hand dat de eerder genoemde gevelsteen in het begin van de vorige eeuw is aangebracht.

Bij een openbare verkoping in 1941 verwierf Willem Bouter de hoeve en de daarbij behorende grond in eigendom. In het daaropvolgende oorlogsjaar werd Jacobus Hermijnder Bouter eigenaar : eerst samen met Jan Cornelis Eikelenboom voor de helft en later als enige.

Twee jaar daarna kwam het bezit op naam te staan van de gebroeders Cornelis (Cees) en Nicolaas (Niek) Terlouw. De eerste leefde van 1906 tot 1976; de tweede van 1909 tot 1987. In het jaar van de overdracht (1944) woonde Nicolaas (Klaas) den Oudsten (1896-1964) met zijn gezin al negen jaar in het herenhuis. In het achterhuis oefende de familie Versluis destijds het boerenbedrijf uit.

De toenmalige Commissaris van de Koningin in de provincie Zuid-Holland, mr. J. Klaasesz, bracht in 1959 een werkbezoek aan Ameide en Tienhoven. Bij die gelegenheid liet hij zich onder andere informeren over de bedrijfsvoering bij de "Fruit- en eierenhandel van G.C. Terlouw en Zonen".

Op de foto (v.l.n.r.): mr. J. Klaasesz en de gebroeders Cees en Niek Terlouw (met bril).

Tussen Klaas den Oudsten en Cees en Niek Terlouw bestond een familierelatie. Zijn echtgenote Willemitje Terlouw (1896-1962) was namelijk een kind uit het eerste huwelijk van Gerrit Cornelis Terlouw (1872-1960) met Dina Zijderveld, terwijl de broers kinderen waren uit diens tweede huwelijk met Ant Middelkoop.

Het echtpaar Den Oudsten – Terlouw.

Het echtpaar Den Oudsten – Terlouw kreeg elf kinderen : Gerrit (1922), Gerrit Cornelis (1923), Jan (1924), Cornelis (1925), Jacob (1927), Dina (1928), Izaäk (1930), André (1931), Aldert Marius (1932), Francinus Nicolaas (1934) en Nicolaas Willem (1938). Van hen zijn Jacob (Jaap), Dina, Izaäk (Ies), André, Aldert Marius (Al) en Nicolaas Willem (Niek) nog in leven.

Klaas den Oudsten werd in 1947 eigenaar van het herenhuis. De boerderij was in het laatste oorlogsjaar al overgedaan aan Gijsbert Versluis, wiens zoon Cornelis (Kees) het bedrijf later zou voortzetten. Den Oudsten oefende zijn beroep overigens niet in Tienhoven, maar in Ameide uit, waar hij aan de J.W. van Puttestraat, de vroegere Achterweg, tot in de jaren zestig de sigarenfabriek "Janido" exploiteerde.

Niet onvermeld mag blijven dat twee van zijn zoons, Cornelis (Cor) en Al, een belangrijke rol hebben gespeeld in de Historische Vereniging Ameide en Tienhoven. Zij hebben de vereniging in 1989 namelijk opgericht, samen met Wim Veen, Jettie Stasse, Paul Will, Riks Smith en Gerrit Streefkerk. Bovendien is Al den Oudsten vanaf de oprichting tot in het voorjaar van 2004 bestuurslid geweest, waarvan de laatste vier jaar als voorzitter. Hij werd in oktober 2004 op grond van zijn bijzondere verdiensten tot erelid benoemd.

Keren we nu terug naar de Hogewaard, waar Cor den Oudsten in 1966 eigenaar werd van zijn ouderlijk huis. Hij was gehuwd met de in 1929 in Ameide geboren Johanna Maria (Annie) Verheij. Beiden overleden in het jaar 2003 : de vrouw in januari, de man in augustus. Het echtpaar had – evenals de ouders van Cor den Oudsten - elf kinderen, van wie het zesde, de in 1962 geboren zoon Gerrit, sinds 2006 eigenaar-bewoner van het herenhuis is.

De timmerman-aannemer is inmiddels druk bezig met de veelomvattende renovatie van zowel het interieur als het exterieur van het pand, dat een inhoud heeft van ongeveer 1.200 kubieke meter. Intact gebleven zijn onder andere de hoge plafonds met rozetten in de kamers op de parterre, de bedsteden op de eer-

ste verdieping en de opkamer. Op de plaats van de schuur aan de Tienhovense kant van het huis stond vroeger een bakhuis.

Gerrit den Oudsten en zijn achterbuurman Cees Pelikaan, die de vroegere boerderij gebruikt als opslagruimte voor zijn antiekzaak, zijn er overigens vrij zeker van dat dit deel van de "WARNARDA en JACOBSHOEVE" of fragmenten daarvan ouder is c.q. zijn dan het herenhuis. Zij leiden dit af uit de aard van constructies, die eertijds bij de bouw zijn toegepast.

Dit artikel over "het huis van Den Oudsten" zou onaf zijn wanneer er geen aandacht zou worden besteed aan de imposante boom, die pal voor het huis staat. Het gaat hier om een naar schatting 160 jaar oude, tamelijk zeldzame uit de Oriënt afkomstige Oosterse plataan, die duidelijk verschilt van de platanen, die tegenwoordig vaak op bedrijfsterreinen worden aangeplant, omdat ze goed bestand zijn tegen vele vormen van luchtverontreiniging.

Volgens deskundigen van de Natuur- en Vogelwacht Alblasterwaard hebben de Oosterse plataan en de twee paardekastanjes bij de daar vlakbij gelegen boerderij van Ries Spek hun lange levensduur te danken aan "goede groeiplaatsomstandigheden: ze staan redelijk ongestoord, er komt geen zwaar verkeer op de wortels en er zijn geen verhardingen onder aangebracht, waardoor de uitwisseling en verversing van de bodemlucht ongestoord kan plaatsvinden".

De gevelsteen boven de voordeur.

Het gezin Den Oudsten ten tijde van de Tweede Wereldoorlog. Op de achterste rij (v.l.n.r.): Jaap, Cor, Gerrit en Jan. Op de voorste rij (v.l.n.r.): Frans, Ies, Gerco, Klaas den Oudsten, Niek, Willemijntje den Oudsten - Terlouw, Dina, André en Al. De foto werd gemaakt toen Jan den Oudsten verplicht werd om als dwangarbeider in Nazi-Duitsland te gaan werken.

Satellietfoto (Google Earth) gecombineerd met een uitsnede van een kaart daterend uit 1764.